

הותם בשיתוף מכון משפט לעם

דף עמדה בנושא הצעת חוק הוצאה לפועל

(תיקון – מניעת עיקול מיטלטלין מבתי תפילה)

הקדמה

התורה ציוותה לשלם לשכיר את משכורתו בהקדם האפשרי, וכן ישנה חובה דתית לפרוע חוב, כלשון חכמים 'פריעת בעל חוב מצווה'. מוסד ההוצאה לפועל הוא מאבני היסוד של מערכת המשפט, שכן אין ערך לפסק דין בלא היכולת לממשו. ר' משה בן מימון (הרמב"ם) מנה כמצווה אחת את חובת מינוי השופטים יחד עם חובת מינוי השוטרים (מוציאי פסקי הדין לפועל). כעת עומדת על הפרק הצעת חוק למניעת עיקול מיטלטלין מבתי תפילה, שמטרתה להגביל את פעולותיו של מוסד ההוצאה לפועל אל מול בתי התפילה. מצד אחד הצעה זו היא נגד המגמה של חז"ל לדאוג לפירעון החוב, אך מנגד מדובר על שימור מוסד התפילה באופן ציבורי. נראה שיש לברך על הצעה זו, אשר משקפת את החשיבות הגדולה של בית הכנסת בעולמו של האדם הדתי, ולאפשר גבייה לשם פירעון חובות של בית התפילה רק מחפצים שאינם פוגעים בקיום התפילה באופן סביר. ההלכה אף מורה לאדם להתפלל דווקא בציבור על מנת לתת ממד רחב יותר לקשר עם בורא עולם. התקדים לשיקול מעין זה מובא במשנה בערכין (כג ע"א) הקובעת שלא ניתן לגבות את התפילין של החייב.

מיטלטלין מוקדשים

בבתי כנסת רבים נפוץ המנהג להקדיש חפצים לטובת בית התפילה. בדרך כלל מדובר בחפצים שהוקדשו לעילוי נשמת קרובים שהלכו לעולמם. בהצעת החוק העומדת על הפרק, אשר באה למנוע עיקול מיטלטלין שנועדו לאפשר את קיום התפילה באופן סביר, אין התייחסות לאפשרות גבייתם של מיטלטלין מוקדשים.

גבייה ממיטלטלין שניתנו למטרה מסוימת

ההלכה היהודית מטילה כמה סייגים על יכולת הגבייה מאדם המצוי בחובות. נפסק ב'שלחן ערוך' כי עני שקיבץ נדבות לצורכי פרנסתו ופרנסת בני ביתו, אין בעלי חובותיו

יכולים להיפרע ממה שגבה בצדקה. הנימוק להלכה זו הוא שידוע וברור שלא על דעת כן ניתנו לו נדבות אלו. גם כאשר מדובר במיטלטלין שהוקדשו על ידי מאן דהו לעילוי נשמת קרוביו, ברור לכול כי לא הוקדשו על דעת לשמש כאמצעי לגביית חובותיה של העמותה שמפעילה את בית התפילה.

סיכום

יש לאפשר גבייה לשם פירעון חובות של בית התפילה רק מחפצים שאינם פוגעים בקיום התפילה באופן סביר. אין לעקל מיטלטלין אשר הוקדשו לבית תפילה, היות שהדבר נוגד את כוונת המקדישים. גם בעיקול מיטלטלין שהוקדשו על ידי אנשים (לעילוי נשמת קרוביהם וכיו"ב), שאמנם כבר אין להם בעלות לגביהם כי הוקדשו לעמותה, ועיקולם לא בהכרח יפריע לקיום התפילה (נברשת למשל), יש פגיעה רגשית קשה במקדיש.

חותם בשיתוף מכון פוע"ה

דף עמדה בנושא הצעת חוק עבודת נשים

(תיקון – היעדרות בשל טיפולי פוריות)
של ח"כ אורי מקלב ואחרים

רקע

חוק עבודת נשים התשי"ד–1954 סעיף 7(5) קובע כי רשאית עובדת להיעדר מעבודתה, ללא ניכוי משכר עבודתה, לשם פיקוח רפואי במשך חודשי ההיריון ובדיקות רפואיות שגרתיות הקשורות בהיריון. ההיעדרות ללא ניכוי התשלום מוגבלת (לעובדת שעובדת יותר מארבע שעות ביום במשך שבוע עבודה מלא) לעד 40 שעות עבודה במשך חודשי ההיריון. הצעת החוק שלפנינו מציעה לתת אפשרות כזו גם לעובדת שעוברת טיפולי פוריות, כדי שתוכל להיעדר לצורך הטיפולים והבדיקות הנלוות עד 40 שעות בשנה קלנדרית ללא ניכוי משכרה וללא צורך להזדקק לימי המחלה העומדים לרשותה.

הקדמה

מצוות 'פרו ורבו', שעניינה הבאת ילדים לעולם, היא המצווה הראשונה המופיעה בתורה. על חשיבות המצווה, כתב בספר החינוך (מצווה א): 'והיא מצוה גדולה שבסיבתה מתקיימות כל המצוות בעולם, כי לבני אדם ניתנו ולא למלאכי השרת'. פרט למצווה, הרי שאצל נשים רבות השאיפה לפרי בטן היא בגדר שאיפת חיים, וכפי שמצאנו את רחל אמנו שאמרה ליעקב אבינו: 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי'. לדעת מרביתם המוחלט של הפוסקים, בטיפולי פוריות מקיימים מצוות 'פרו ורבו', וכן נהוג ומקובל להתיר זאת בשעת הצורך. מכון פוע"ה נותן את כל הגיבוי ההלכתי והמעשי לכך בשעת הצורך.

חוק עבודת נשים

המחוקק קבע סיוע לנשים שנמצאות בהיריון, עקב העובדה שפעמים רבות יש צורך בהיעדרות קצרה לצורך בדיקות בזמן שעות העבודה, היעדרות שימי המחלה העומדים לרשות העובדת (שעל פי חוק מתחילים להיות משולמים רק מהיום השני להיעדרות) אינם נותנים לה מענה. עובדת שנמצאת בטיפולי פוריות, צריכה אף היא להיעדר פעמים רבות לצורך בדיקות מסוימות. הנפוצות שבהן הן בדיקות דם ובדיקת מעקב הזקיקים

באולטראסאונד, שנעשות במרבית קופות החולים בשעות הבוקר ומחייבות היעדרות קצרה מהעבודה, היעדרות שכיום נעשית על חשבון העובדת. גם שאר הבדיקות והטיפולים לא תמיד נעשים במסגרת המאפשרת להסתמך על ימי המחלה הצבורים של העובדת. מבחינת המעסיק מדובר לרוב בסכומי כסף קטנים, אולם אצל העובד הפשוט סכומים אלו עשויים להיות משמעותיים.

סיכום

יש לברך על הצעת החוק, שעל פיה יש לתת את הסעד הניתן בחוק לנשים בהיריון גם לנשים שעוברות טיפולי פוריות במשך תקופת הטיפולים. היקף השעות המדובר מאוזן, ונותן מענה לצורך המדובר.

